

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Hakkâri ili ve bağlı ilçelerinde uzun yıllardır uygulanan güvenlik politikalarının kamusal alanlar, kent yaşamı, çevre hakkı, mülkiyet hakkı, özel hayatın gizliliği ile temel hak ve özgürlükler üzerindeki etkilerinin bütün yönleriyle incelenmesi gerekmektedir. Bu kapsamda, Yüksekova ilçesindeki Şahintepe'nin yaklaşık on yıldır güvenlik gerekçesiyle halkın kullanımına kapalı tutulmasının nedenlerinin araştırılması, alanın güvenlik ihtiyacının yeniden değerlendirilerek Yüksekova Belediyesi'ne devredilmesi ve rekreasyon alanı olarak yeniden halkın kullanımına açılmasına yönelik imkânların incelenmesi; Hakkâri genelinde benzer şekilde sivil kullanıma kapatılan kamusal alanların tespit edilmesi ile KGYS uygulamaları, geçici güvenlik bölgeleri ve güvenlik odaklı mekânsal uygulamaların sosyal, ekonomik, çevresel ve hukuki sonuçlarının değerlendirilmesi; kamu kurumlarının uygulamalarının Anayasa, ulusal mevzuat ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası yükümlülükler çerçevesinde incelenerek çözüm önerilerinin ortaya konulması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve bu hususta Anayasa'nın 98'inci İçtüzüğü'nün 104'üncü ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

Öznur Bartin

Hakkâri Milletvekili

GEREKÇE

Hakkâri ilimiz ve bağlı ilçeleri, uzun yıllardır uygulanan güvenlik politikalarının ve güvenlik merkezli idari anlayışın en yoğun biçimde hayata geçirildiği yerleşim alanlarından biri olmuştur. Özellikle 2015-2016 yıllarında yaşanan çatışmalı süreç gerekçe gösterilerek kent mekânı, kamusal alanlar ve gündelik yaşam üzerinde güvenlik eksenli uygulamalar önemli ölçüde yaygınlaştırılmış; geçici nitelikte olduğu ifade edilen birçok tedbirin ise zaman içerisinde fiilen kalıcı hale geldiği görülmüştür.

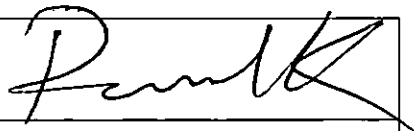
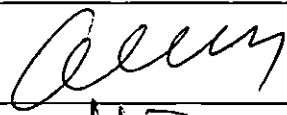
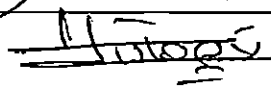
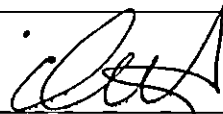
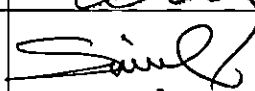
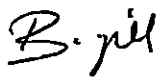
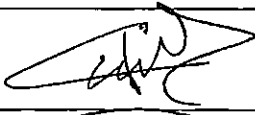
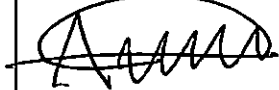
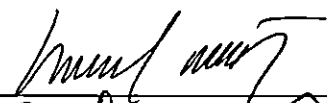
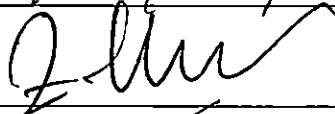
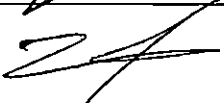
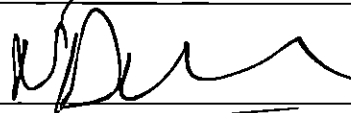
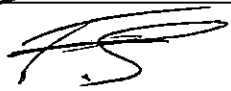
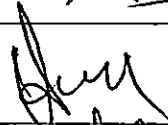
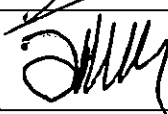
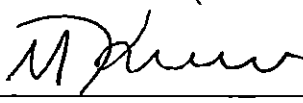
Bu mekânsal kuşatmanın ve kamusal kullanım alanlarının güvenlik gerekçesiyle sınırlandırılmasının en somut örneklerinden biri, Yüksekova ilçesinde bulunan Şahintepe bölgesidir. Uzun yıllar boyunca Yüksekovalı yurttaşların ortak hafızasında önemli bir yer edinen, pikniklerin, kültürel etkinliklerin ve sosyal yaşamın merkezi olan bu kamusal rekreasyon alanı, 2016 yılında yürütülen askeri operasyonların ardından kurulan "geçici" nitelikteki güvenlik karakolu gerekçe gösterilerek sivil kullanıma kapatılmıştır. Aradan geçen yaklaşık on yıllık süreye rağmen Şahintepe yeniden halkın kullanımına açılmamış, alan fiilen güvenlik amaçlı kullanımın devam ettiği bir bölge haline gelmiştir. Kamusal alanların güvenlik politikaları gerekçesiyle sürekli biçimde sivil kullanımdan çıkarılması; kent hakkı, mülkiyet hakkı ve çevre hakkı bakımından önemli tartışmaları beraberinde getirmekte, aynı zamanda yurttaşların kendi yaşam alanlarına ilişkin karar süreçlerine katılım hakkı açısından da kamuoyunda haklı soru işaretleri doğurmaktadır.

Öte yandan, Hakkâri il merkezi ile Yüksekova, Şemdinli, Çukurca ve Derecik ilçelerinde yaygınlaştırılan Kent Güvenlik Yönetim Sistemi (KGYS/MOBESE) uygulamaları da kamusal yaşam üzerindeki gözetim mekanizmalarının kapsamı bakımından tartışma konusu olmaktadır. Kent girişlerinden mahalle aralarına kadar uzanan yoğun kamera sistemi, özellikle Yüksekova Orman Mahallesi örneğinde dile getirilen iddialar çerçevesinde bazı kameraların konutları ve özel yaşam alanlarını doğrudan görebilecek şekilde konumlandırıldığı yönündeki değerlendirmeler nedeniyle özel hayatın gizliliği ve kişisel verilerin korunması hakkı açısından ciddi kaygılara yol açmaktadır. Bu kapsamda Hakkâri ve ilçelerinde güvenlik uygulamalarının ulaştığı boyut, kent yaşamının sürekli gözetim altında tutulduğu yönündeki değerlendirmeleri de beraberinde getirmektedir.

Güvenlik tedbirlerinin Anayasa'da güvence altına alınan temel hak ve özgürlüklerle uyumlu, ölçülü ve demokratik toplum düzeninin gereklerine uygun biçimde yürütülmesi anayasal bir zorunluluktur. Bu çerçevede Anayasa'nın temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırılmasına ilişkin 13'üncü maddesi, özel hayatın gizliliğini düzenleyen 20'nci maddesi, mülkiyet hakkını güvence altına alan 35'inci maddesi, sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkını düzenleyen 56'ncı maddesi ile yerel yönetimlere ilişkin 127'nci maddesi; güvenlik uygulamalarının hukuki sınırlarının belirlenmesi bakımından temel anayasal güvenceleri oluşturmaktadır. Aynı şekilde Türkiye'nin taraf olduğu Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi ile 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu kapsamında da kamu otoritelerinin güvenlik tedbirlerini ölçülülük ve gereklilik ilkeleri doğrultusunda yürütme yükümlülüğü bulunmaktadır.

Toplumsal barışın güçlendirilmesi, demokratikleşme sürecinin ilerletilmesi ve kent yaşamının normalleşmesi bakımından; güvenlik politikalarının temel hak ve özgürlüklerle dengeli bir biçimde yeniden değerlendirilmesi, uzun yıllardır güvenlik gerekçesiyle sivil kullanıma kapalı tutulan kamusal alanların yeniden halkın kullanımına açılması ve kent yaşamını doğrudan etkileyen uygulamaların hukuk devleti ilkesi çerçevesinde gözden geçirilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda, Şahintepe'de bulunan güvenlik karakolu başta olmak üzere benzer nitelikteki yapıların gerekliliğinin yeniden değerlendirilmesi, Şahintepe'nin Yüksekova Belediyesi'ne devredilerek rekreasyon alanı olarak yeniden halkın kullanımına açılması ve kent genelinde yoğun biçimde uygulanan gözetim mekanizmalarının temel hak ve özgürlükler bakımından yeniden ele alınması, demokratik toplum düzeninin güçlendirilmesi ve kalıcı toplumsal barışın tesisi açısından önem taşımaktadır.

Anayasa, ulusal mevzuat ve Türkiye'nin taraf olduğu uluslararası yükümlülükler çerçevesinde çözüm önerilerinin ortaya konulması amacıyla bir Araştırma Komisyonu kurulmasını ve Meclis Araştırması açılmasını arz ve teklif ederim.

1	PERİHAN KOCA DOĞAN	MERSİN	
2			
3	OSMAN CENGİZ ÇANDAR	DİYARBAKIR	
4	ÖMER FARUK HÜLAKÜ	BİNGÖL	
5	ONUR DÜŞÜNMEZ	HAKKARİ	
6	SEMRA ÇAĞLAR GÖKALP	BİTLİS	
7	BURCUGÜL ÇUBUK	İZMİR	
8	CELAL FIRAT	İSTANBUL	
9	SİNAN ÇİFTYÜREK	VAN	
10	HEVAL BOZDAĞ	AĞRI	
11	ZÜLKÜF UÇAR	VAN	
12	YILMAZ HUN	IĞDIR	
13	NEJLA DEMİR	AĞRI	
14	FERİT ŞENYAŞAR	ŞANLIURFA	
15	ALİ BOZAN	MERSİN	
16	DİLAN KUNT AYAN	ŞANLIURFA	
17	GÜLDEREN VARLI	VAN	
18	MEHMET KAMAÇ	DİYARBAKIR	
19	SABAHAT ERDOĞAN SARITAŞ	SİİRT	
20	MEHMET ZEKİ İRMEZ	ŞIRNAK	